

Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ

Μία από τις πιο μεγαλοφυείς πολιτιστικές επινοήσεις του ανθρώπου συνιστά το **αλφάβητο** και η **γραφή**! Η συμβολή της γραφής είναι τεράστια στην ταχύτερη ροή πολιτισμού και οπωσδήποτε στην καταπληκτική εξέλιξή του, ειδικά, κατά τους τελευταίους αιώνες με συμπλήρωση με την τυπογραφία και τα λοιπά μέσα αναπαραγωγής του γραπτού υλικού. Φέρεται ότι οι αρχαίοι **Αιγύπτιοι** γνώριζαν τη γραφή από την 5^η π.Χ. χιλιετήριδα! Λίγο αργότερα οι **Κινέζοι, οι Ινδοί**, οι κάτοικοι περί τον Τίγρη ποταμό και τον Ευφράτη (Μεσοποταμία) από τις αρχές της 4^{ης} χιλιετηρίδας. Από την ίδια εποχή και όσοι κατοικούσαν στην Ανατολική Μεσόγειο λαοί και οι **Κρήτες, Αιγαίοι και Μυκηναίοι**.

Παρά ταύτα, όμως, η γραφή φυλασσόταν για χιλιάδες χρόνια απόρρητη από τους ολίγους ιερείς, βασιλείς, ανώτατους άρχοντες και τους μνημένους. Τότε λειτουργούσαν κατά τους αιώνες εκείνους **μυστηριακές οργανώσεις**, ως ιδρύματα με το γενικό όνομα **Μυστήρια, Μαντεία** (στον Ελληνικό χώρο λειτουργούσαν 43 Μαντεία) και **Ασκληπεία, όπως κοινά ιερά**. Όλα τα παραπάνω επί χιλιάδες χρόνια έτη λειτουργούσαν ως **κέντρα πνευματικής και ηθικής διαπαιδαγώγησης, αλλά και επιστημονικής έρευνας**. Αυτές είναι οι βασικές πηγές του ανθρώπινου πολιτισμού! Τον άθλο της αναζωπύρωσης της ροής και εξέλιξης του πολιτισμού με τη μεταφορά της μάθησης και γραφής έξω από τα άδυτα ανέλαβαν πρώτοι και μόνοι οι Έλληνες περίπου το 1000 π.Χ.

Η ελληνική φυλή προικισμένη με εξαιρετά σωματικά και ψυχικά χαρίσματα μετέτρεψε τη μακρά μυσταγωγική αγωγή σε δραστηριότητα, σε απaráμιλλα ποιητικά δημιουργήματα, σε εφευρετικότητα και κυρίως σε **απέραντη αγάπη προς τον άνθρωπο και τη Φύση, που τον περιβάλλει στοργικά**. Οι ευφυέστεροι των Ελλήνων, οι Μύστες εισέδυσαν στα άδυτα του ανθρώπινου Εγώ και ανακάλυψαν πάρα πολλές πτυχές του και τις αποτύπωσαν σε απaráμιλλα ποιητικά δημιουργήματα και σε αιώνια πρότυπα πεζού λόγου. Από τους Έλληνες έγινε η **ιεράρχηση των Αξιών**, επί των οποίων έπρεπε να βασίζεται και να οργανώνεται η ζωή των ανθρώπων: **Ελευθερία, Δικαιοσύνη, Ευσέβεια, Πατρίδα, Οικογένεια, Πολιτεία, Νόμοι...**

Χάρισαν οι Έλληνες στην Ανθρωπότητα την κορωνίδα των επιστημών τη Φιλοσοφία, αφού ίδρυσαν και κόσμησαν το θρόνο της με τα εκλεκτότερα πνευματικά επινοήματα! Η ευαίσθητη **Ελληνική ψυχή** στράφηκε έπειτα προς την Φύση, η οποία την αγκάλιαζε στοργικά. **Τη θαύμασε και ενθουσιάστηκε, τον δε ένθεο ενθουσιασμό του αποτύπωσε στα αριστουργήματα της τέχνης. Ανακάλυψε τους αιώνιους, από τότε, κανόνες αρμονίας, συμμετρίας, ρυθμού και χρυσού μέτρου (τομής)**! Μελέτησαν, πάλι πρώτοι, οι Έλληνες τη **διφυή φύση των όντων, την αισθητή και νοητή**. Έτσι άνοιξαν το δρόμο προς την **επιστημονική έρευνα**!

Το ψυχικό, όμως, μεγαλείο των Ελλήνων και η ζωντανή **πράγματι αγάπη** προς τον άνθρωπο εκδηλώθηκε με **το να μή κρατούν απόρρητα τα ηθικά βιώματα**, όπως π.χ. έκαναν οι Αιγύπτιοι τα πνευματικά επιτεύγματά τους, τα ηθικά βιώματά τους και τα καλλιτεχνικά αριστουργήματά τους. Οι Έλληνες αντίθετα τα **προσφέρουν, τα διαδίδουν και τα επιβάλλουν μάλιστα**, ως κτήμα όλων αδιακρίτως, όσων μπορούσαν να τα δεχτούν, να τα κατανοήσουν και να συγκινηθούν! Η μεγάλη εξόρμηση των Ελλήνων έχει επικρατήσει και χαρακτηρίζεται, η **χρονική περίοδος από το 1000 ή 1100 και μέχρι περίπου του 700 π.Χ.** από τους ειδικούς (αρχαιολόγους, ιστορικούς, φιλολόγους) Έλληνες και ξένους της αρχαιότητας «Σκοτεινοί Χρόνοι» και με άλλους χαρακτηρισμούς. Όμως, εκτιμάται και καταδεικνύεται από όσα αναφέρονται παραπάνω, ότι πρόκειται για ιστορική ανακρίβεια! **Η περίοδος αυτή ανήκει σε μία από τις πλέον σημαντικές, γόνιμες και περισσότερο παραγωγικές περιόδους όχι μόνο της Ελληνικής ιστορίας αλλά και της Ανθρωπότητας ολόκληρης**.

Είναι περίοδος **προπαρασκευής, καλλιέργειας (σποράς), αναμονής βλαστήσεως, του πνευματικού γιγαντόκορμου δένδρου**, που είχε πλούσια άνθηση και χυμούς εύχymους,

δηλαδή του «**του χρυσού αιώνα του Περικλή**». Είναι απόλυτα φυσικό: όσο πιο άφθονη περίοδος είναι, τόσο πιο μεγαλύτερη χρονικά πρέπει να είναι η **προετοιμασία της**. Κανένα θαύμα! Είναι φυσικό ξεχείλισμα πολιτισμού μέχρι και τον Πλάτωνα από το 700 π.Χ. περίπου, που απαιτείται η πνευματική «ωρίμαση» με καλλιέργεια των αντίστοιχων παραγόντων. Το κέντρο της **ύψιστης ακμής** κατέχει ο **Πλάτων**, ο οποίος χαρακτηρίζεται επιγραμματικά από τον μεγάλο, επίσης, Μαθητή του **Αριστοτέλη**, ως «**Προτέρημα της φύσεως**» (ήτοι = **γεννημένη μεγαλοφύα**).

Κοντολογίς, περίπου **το 1000 ή 1100 π.Χ.** είναι **το ορόσημο της Ελληνικής και πανανθρώπινης ιστορίας**. Τότε **άρχισε η προετοιμασία για την εκπολιτιστική άνθηση της δημιουργικότητας κατά τους ΣΤ΄, Ε, και Δ΄ π.Χ. αιώνες**. Έτσι εξηγείται από όλους πλέον ο **Χρυσός Αιώνας του Περικλή**.

Παράγοντες, που συντέλεσαν στην ακμή του πολιτισμού των αρχαίων Ελλήνων είναι πάρα πολλοί: Περίπου το 1000 π.Χ. κατά μέσο όρο άρχισαν να συντελούνται πολιτικές, πνευματικές, κοινωνικές, συναισθηματικές, οικονομικές αλλαγές τέτοιας μορφής και σημασίας, ώστε να δοθεί νέα κατεύθυνση στη ροή και εξέλιξη όχι μόνο του Ελληνικού, αλλά και πανανθρώπινου πολιτισμού. Κοντολογίς δεν άρχιζε ο «καλούμενος Μεσαίωνας, αλλά η προπαρασκευή του πολιτισμού»!

α. **Γραφή**: Τότε, πρώτα οι Έλληνες έθεσαν στην κοινή χρήση τη διάδοση της γραφής, η οποία επινοήθηκε αλλά παρέμενε αυστηρά απόρρητη στα μυστήρια και τα ανάκτορα. Ήτοι πρώτα οι Έλληνες, το 1000 περίπου, έθεσαν σε χρήση το «**φως του νου**», **ήτοι την Παιδεία να εξέρχεται από τα άδυστα**. Μια ευφύεστατη επινόηση, διατίθεται πλέον στην υπηρεσία των ανθρώπων, των πολλών και των «εκλεκτών», αυτό ακριβώς είχε απροσμέτρητη ωφέλεια στην τότε Ανθρωπότητα. Η πείρα, οι γνώσεις, η σοφία, οι επινοήσεις, τα παραδείγματα, όπως και κάθε πνευματικό και ηθικό έργο δεν χάνεται, αλλά διατηρείται **πηγαίο και διαιωνίζεται** από γενεά σε γενεά στη διάθεση πλέον των πολλών. Έτσι με τη γραφή συσσωρεύονται γνώσεις, καλλιεργείται η σκέψη, οξύνεται ο νους, αφυπνίζεται η φιλομάθεια, προκαλείται η **φιλοσοφική διάθεση, η παρατήρηση, η έρευνα, η μελέτη και η διείσδυση στα άδυστα της αλήθειας**. Ανοίγεται ο δρόμος συστηματικής **άμιλλας** για επιστημονική έρευνα πλήθος ταυτοχρόνως, ευφών φιλομαθών ερευνητών της αλήθειας!!

β. **Κατάργηση της θεοποιημένης βασιλείας**: Καταργείται η μονολιθική, αυταρχική, συγκεντρωτική, θεοποιημένη ως εξουσία, ως νόμος, ως πηγή γνώσεων, ως παράδειγμα ζωής και **εκθρονίζεται από τον απροσπέλαστο θρόνο για πρώτη φορά από τους Έλληνες**. Αντικαθίσταται από άρχοντες που βρίσκονται πιο κοντά προς το πλήθος. Η πολιτειακή αυτή αλλαγή οδήγησε σε απίθανα ευεργετικά αποτελέσματα. Άνοιξε νέους ευρύτατους ορίζοντες στην ανθρώπινη δράση. Καταργεί θεσμούς παμπάλαιους, που καταδυνάστευαν σώμα και πνεύμα των ανθρώπων. Ανοίγεται η **ελευθερία στις σκέψεις, στους λόγους και στη δράση**. Σφυρηλατούνται **νέοι θεσμοί, αρχές, αξιώματα, μέθοδοι κατεξοχήν ανθρωπιστικές κατάλληλες για καθιέρωση προοδευτικών εκπολιτιστικών στοιχείων**. Στην πολιτειακή και κοινωνική αυτή αλλαγή συντέλεσαν οι γνωστοί μας μεγάλοι Έλληνες νομοθέτες, σοφοί, ποιητές, ιστορικοί και καλλιτέχνες: **Όμηρος, Ησίοδος, Σωκράτης, Πλάτωνας και Αριστοτέλης....**

γ. **Εμπορική και ναυτιλιακή κυριαρχία της Μεσογείου**: Διευρύνεται ο Ελληνικός χώρος σε όλα τα παράλια της Μεσογείου μέχρι Μασσαλίας και Β. Αφρικής, έτσι οι Έλληνες έχοντας την **εμπορική και ναυτιλιακή θαλασσοκρατία συσώρευαν πλούτη υλικά και πείρα και μάθηση**, όπως και τη συναίσθηση της υπεροχής τους, και άμιλλα και ορμή **για εξαιρετη δημιουργική δράση**.

δ. **Πνευματική αφύπνιση**: Έπαυσε η πνευματική ακινησία, η δουλοπρέπεια, η δεισιδαιμονία, η άγνοια και η αμάθεια, η τυπολατρία και η λατρεία του βασιλέως ως θεού! Θέση έλαβε και τέθηκαν στην υπηρεσία του εγώ, **το φως του νου για έρευνα** και αποθησαύριση γνώσης, η ελευθερία, η **λατρεία της θεότητας** και όχι του «αντιπρόσωπου» βασιλέα! Τα πάντα ήταν δώρα στη θέληση και διασφάλιση και προστασία όλων. Οι αλλαγές αυτές

συντελέστηκαν βραδύτατα ωσάν εκχύλισμα και αποτέλεσμα μακράς μάθησης που συσσωρεύθηκε **επί αιώνες εμπειρίας.**

Ο μυθικός θάνατος του τελευταίου βασιλιά των Αθηνών, του Κόδρου (περίπου το 1000 π.Χ. ο οποίος **θυσιάστηκε υπέρ της προόδου και νέων θεσμών** εκτιμάται ότι ακριβώς αυτό **συμβολίζει**, ότι τότε η Αθήνα ανοίγει το δρόμο της νέας εποχής και πρόκειται να **αποβεί το πνευματικό κέντρο της Ελλάδας.** Βλάστησε στο πιο γόνιμο και ευαίσθητο έδαφος στο νου των Ελλήνων στοχαστών το επίτευγμα της ανθρώπινης διάνοιας το **θεσπέσιο άνθος, το οποίο έδρεψε ο Πλάτων και μετουσίωσε σε θείο δώρο τη Φιλοσοφία. Το λεπτότερο ευγενέστερο και κάλλιστο επίτευγμα της ανθρώπινης διάνοιας.** Τουλάχιστο μέχρι την εποχή του Πλάτωνα υπολογίζονται ότι διέπρεψαν τετρακόσιοι (400) τουλάχιστον μεγάλοι Έλληνες διανοητές με πλουσιότατη **ηθική και πνευματική, όπως και καλλιτεχνική παραγωγή.** Αυτό παρέλαβε και συνέχισε με επιτυχία ο μεγάλος **Αριστοτέλης**, μαθητής του Πλάτωνα και **αρχηγέτης της επιστημονικής έρευνας.**

Ας μη λησμονούμε ότι η Παιδεία των Αρχαίων Ελλήνων αποσκοπούσε στην καλλιέργεια του Ανθρώπινου Εγώ με σκοπό την πραγματική τελείωση της ανθρωποποίησης.

Γι' αυτό επιμένουμε στην καλλιέργεια της **Ολιστικής Παιδείας** παράλληλα με την **εξειδικευμένη Εκπαίδευση**, η οποία πλέον έχει επιβληθεί πλήρως στην εποχή μας.

Δημήτρης Μπάκας

01 Νοε. 2024